

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/80/2015
Identifikačné číslo spisu:	5014200448
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5014200448.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: K. I., nar. XY, bytom E., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 8678-3/2014-BA zo dňa 28. januára 2014, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 14. apríla 2015, č.k. 20Scud/29/2014-53, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 14. apríla 2015, č.k. 20Scud/29/2014-53, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

Prvostupňovým rozhodnutím č. 700-0287/2011-23 zo dňa 12. septembra 2011 Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodla tak, že zamestnancovi K. I., nar. XY, bytom E. nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 09. apríla 2010. Žalovaná v dovolacom konaní rozhodnutím č. 8678-3/2014-BA zo dňa 28. januára 2014 prvostupňové rozhodnutie zmenila tak, že z výrokovej časti rozhodnutia vypustila text „nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti“ a doplnila text „nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti“. V ostatnom rozhodnutí potvrdila.

Krajský súd v Žiline rozsudkom zo dňa 14. apríla 2015, č.k. 20Scud/29/2014-53, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 8678-3/2014-BA zo dňa 28. januára 2014 a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline vyplýva, že zamestnávateľovi žalobcu: Grzegorz Jan Maliński - GM CONZULTING s miestom podnikania Buková 22, neskôr Palárikova 76, Čadca, IČO: 45 506 108 dňom 02.06.2012 zaniklo živnostenské oprávnenie v celom rozsahu, čím podľa názoru krajského súdu stratil status zamestnávateľa vymedzený v § 7 zákona č. 461/2003 Z.z., v dôsledku čoho už nemôže realizovať povinnosti, ktoré by ako zamestnávateľ mal v súvislosti s účasťou žalobcu na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti aj za obdobie, kedy pracovný pomer u žalobcu podľa predloženej pracovnej zmluvy mal trvať. Keďže len na existujúceho

zamestnávateľa žalobcu by sa mohli vzťahovať povinnosti, ktoré má zamestnávateľ v súvislosti s účasťou svojho zamestnanca na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti, nebolo dôvodné za účastníka konania pribrať označený subjekt. Pokiaľ existovali práva a povinnosti v súvislosti s účasťou žalobcu na poistení, tieto práva a povinnosti dňom zániku živnostenského oprávnenia zanikli.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že neboli splnené zákonné predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, nakoľko nebol preukázaný reálny súbeh činností žalobcu ako SZČO na území Poľskej republiky a zamestnanca na území SR. Uvedené ustanovenie základného nariadenia predpokladá skutočný súbeh dvoch činností (zamestnanie a SZČO vykonávané v dvoch členských štátoch), len táto skutočnosť môže zakladať postup podľa základného nariadenia a aplikáciu uplatniteľných právnych predpisov príslušného členského štátu. Tak žalobca, ako aj zamestnávateľ, ktorí boli účastníkmi správneho konania, neunesli dôkazné bremeno a správnomu orgánu nepredložili dôkazy, ktoré by spochybnili závery žalovanej a prvostupňového správneho orgánu. Dôkazy, ktoré žalobca predložil, nepreukazujú skutočnosť, že by reálne, v súlade s dohodnutými pracovnými podmienkami prácu vykonával. Podanie a registrácia prihlášky fyzickej osoby do Sociálnej poisťovne nie je dôkazom o skutočnom vzniku pracovného pomeru žalobcu u zamestnávateľa. Žalobca bol spôsobilý vymedzením skutkových tvrdení a dôkazmi preukázať, aký konkrétny rozsah prác od 09. apríla 2010 pre zamestnávateľa v súlade s dohodnutým druhom práce podľa pracovnej zmluvy vykonával, mohol uviesť, ktoré práce, v ktorých firmách vykonával, o aké konkrétne kurzy sa jednalo, s ktorými osobami došiel do styku atď. Preto neobstojí tvrdenie žalobcu, že nemôže predložiť žiadne dôkazy.

Rozsudok krajského súdu napadol žalobca včas podaným odvolaním tvrdiac, že vykonával na Slovensku činnosť ako zamestnanec. Prezentoval slovenským podnikateľom ponuku služieb poskytovaných zamestnávateľom alebo jeho obchodnými partnermi. Žalobca, vykonávajúci činnosť ako SZČO v jednom členskom štáte a ako zamestnanec v druhom členskom štáte, by mal podliehať zákonom o sociálnom zabezpečení štátu, v ktorom je zamestnaný na základe pracovnej zmluvy, t.j. slovenskej legislatíve v oblasti sociálneho zabezpečenia.

Kontrola v sídle zamestnávateľa mu nebola vopred oznámená, správny orgán mu nedoručoval žiadne oznámenia ani výzvy na vyjadrenie sa. Keď mu bolo doručené rozhodnutie, využil svoje právo na podanie odvolania a priložil k nemu všetky dokumenty, ktoré mal k dispozícii. Odvolacie konanie trvalo tri roky, čo viedlo k praktickej strate možnosti uplatnenia svojich práv, lebo zamestnávateľ ukončil podnikateľskú činnosť. On nemal prístup k obchodným dokumentom zamestnávateľa. Poukázal na niektoré rozhodnutia Súdneho dvora EÚ a mal za to, že neexistujú právne dôvody na tvrdenie, že potvrdený formulár A1 je jediný doklad potvrdzujúci účasť v systéme sociálneho zabezpečenia určitej krajiny. Jediným dokladom, ktorý má význam pre potvrdenie právneho stavu v situácii žalobcu, je registračný list FO, ktorý bol vydaný na základe pracovnej zmluvy uzavretej so slovenským zamestnávateľom.

S väčšinou tvrdení krajského súdu nemôže polemizovať, pretože sa vzťahujú na zamestnávateľa GM Konzulting, ktorý zakončil svoju činnosť a žalobca nemá možnosť sa na zamestnávateľa obrátiť so žiadosťou o doplnenie dôkazov. Žalobca je poškodenou osobou, riadne si plnil svoje pracovné povinnosti a zamestnávateľ zanedbal zákonnú povinnosť platiť poisťné na sociálne poistenie. Žalobca preto navrhol, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie krajského súdu a tiež napadnuté správne rozhodnutie.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaná uviedla, že na aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia musí byť splnených niekoľko podstatných náležitostí, ako napr. reálny výkon činnosti zamestnanca na území SR. Kontroly uskutočňované sociálnou poisťovňou nemuseli byť oznamované každému zamestnancovi jednotlivo, lebo to z koordinačných nariadení nevyplýva. Zamestnávateľ bol s kontrolou oboznámený a predložil štvrtročné správy o vykonaní práce, ku ktorým boli pripojené vizitky z hotelov a reštaurácií. Predmetné správy však podľa žalovanej nie sú relevantným dokladom preukazujúcim realitu výkonu práce. Absentuje v nich konkrétnejšie miesto výkonu práce, rozsah prác, ktoré sa mali vykonať, ako aj dátum, kedy malo dôjsť k výkonu práce. Ďalšie doklady zamestnávateľ nepredložil ani po následnej

výzve. Vychádzajúc z uvedeného potom žalovaná naďalej zastáva právny názor, že na základe kontroly s a nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti zamestnancov zamestnávateľa na území Slovenskej republiky. Všetky judikáty, ktoré žalobca spomína vo svojom odvolaní vychádzajú z toho, že sa činnosť vykonáva, a preto ich nie je možné aplikovať na situáciu žalobcu.

Ak nie je určená slovenská legislatíva, prihláška zamestnanca do sociálneho poistenia je právne neúčinná. Sociálna poisťovňa, ústredie, listom zo dňa 10. decembra 2013 akceptovala návrh poľskej inštitúcie ZUS zo dňa 10. októbra 2013 na uzatvorenie spoločnej dohody medzi Sociálnou poisťovňou a poľskou inštitúciou ZUS v súlade s čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorej bolo aj žalobcovi určené poľské zákonodarstvo, ktoré má konečnú platnosť. Vzhľadom na uvedené žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie alebo zmenu.

Ako vyplýva z napadnutého rozhodnutia, žalobca bol vedený v Registri poistencov Sociálnej poisťovne ako zamestnanec zamestnávateľa Grzegorz Jan Maliński - GM CONZULTING od 09. apríla 2010 do 31. januára 2012. Zamestnávateľ bol zapísaný v živnostenskom registri pod č. 250-29211 a ukončil svoju činnosť dňa 02. júna 2012. Zamestnávateľom teda bola fyzická osoba: Z., rod. číslo XY, bytom J. Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej len „živnostenský zákon“) živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Zánik živnostenského oprávnenia má iba ten dôsledok, že fyzická osoba už nie je oprávnená vykonávať živnosť, nedochádza ním však k zániku povinností fyzickej osoby, ktoré jej vznikli počas prevádzkovania živnosti, vrátane povinností, ktoré takej fyzickej osobe vznikli v spojení so zamestnávaním zamestnancov podľa pracovnej zmluvy. Nedochádza preto ani k zániku zodpovedností, ktoré takej fyzickej osobe ako zamestnávateľovi vznikli podľa predpisov sociálneho poistenia.

Z. bol účastníkom správneho konania aj po zániku jeho živnostenského oprávnenia v súlade s § 173 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. ako fyzická osoba, o ktorej právach alebo povinnostiach ustanovených týmto zákonom sa má konať alebo ktorej práva alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom môžu byť rozhodnutím správnych orgánov priamo dotknuté, a to najmä vo vzťahu k jeho prípadným odvodovým povinnostiam na sociálne poistenie podľa § 141 ods. 1 a § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., resp. právu na vrátenie poistného zaplateného bez právneho dôvodu podľa § 145 ods. 1 tohto zákona.

Vzhľadom na uvedené je potom potrebné konštatovať, že v dôsledku zániku živnostenského oprávnenia nezanikla spôsobilosť fyzickej osoby Z. rod. číslo XY, bytom J. byť účastníkom konania, ani jeho prípadné povinnosti, a preto bolo potrebné aj v konaní pred správnym súdom konať aj s Z. ako účastníkom správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Krajský súd postupoval nesprávne, keď do konania ako účastníka nepribral Z. podľa § 250 ods. 1 veta druhá O.s.p. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní krajský súd priberie do konania Z., vec znovu prejedná a rozhodne. V novom rozhodnutí vo veci znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.